

2021-01-15

Sid 1 (2)
Dnr: 4.4/0272(20)
Ert Dnr: Ju2020/03640

Justitiedepartementet

Myndigheten för stöd till trossamfunds yttrande över betänkandet "Ett särskilt hedersbrott" (SOU 2020:57)

Yttrande / sammanfattning

Myndigheten tillstyrker utredningens förslag att en särskild brottstyp som tar sikte på hedersrelaterade gärningar bör införas, inte minst mot bakgrund av bedömningen gällande dess normbildande effekt. Myndigheten har inga synpunkter på förslaget utformning men har några övergripande synpunkter inför fortsatt arbete med förslaget.

Myndighetens synpunkter inför fortsatt arbete

Myndigheten ansvarar för dialog mellan stat och trossamfund, att bidra med kunskap om trossamfundsfrågor, att pröva frågor om statsbidrag till trossamfund och ha en dialog med bidragsberättigade trossamfund om förutsättningarna för stödet samt att handlägga frågor om trossamfundens roll i krisberedskapssamordning.

- Myndigheten delar bedömningen att det finns behov av att markera ytterligare i straffsystemet att hedersrelaterat våld och förtryck är oacceptabelt samt att en tydlig signal i strafflagstiftningen bör leda till en normbildande effekt som på sikt bidrar till att minska förekomsten av hedersrelaterat våld i samhället. Myndigheten tillstyrker därför förslaget om en särskild brottstyp. Utöver en starkare lagstiftning anser myndigheten att även förebyggande åtgärder är avgörande för att motarbeta icke-önskade normer i samhället bland berörda målgrupper. Myndigheten noterar att det finns verksamhet och informationskampanjer riktade mot utsatta, vilket är positivt. Det är också av vikt att verksamhet riktas mot målgrupper inom vilka det kan återfinnas potentiella utövare av hedersrelaterat våld och förtryck. Myndigheten bedömer att det bland grupper i samhället kan råda bristande kunskap om svensk lagstiftning. De statsbidragsberättigade trossamfunden ska, som en förutsättning för att få stöd, bidra till att stärka och upprätthålla samhällets grundläggande värderingar och kan bland andra vara bra samarbetspartners vad gäller ökad kunskap. Många trossamfund har goda förutsättningar att nå ut till t.ex. nyanlända och andra befolkningssegment som står längre bort från majoritetssamhället.
- Det är av stor vikt att vara försiktig med formuleringar gällande hedersbrott så att grundläggande fri- och rättigheter inte begränsas. Det måste stå individer, enskilt och i grupp, fritt i ett demokratiskt samhälle att föreslå egna normer, oavsett om dessa ställs upp för en själv eller påbjuds andra. Det är när normen påtvingas andra som samhället bör agera. I utredningen nämns ett flertal fenomen som exempel på hederskultur, t.ex. krav

på anständig klädsel, kyskhetsideal samt väntetid vid skilsmässa eller makens död. Dessa företeelser kan användas som kontrollmekanismer i hederskontexter, samtidigt kan hederskulturer förekomma också utan dessa företeelser. Omvänt kan dessa företeelser förekomma utan att det nödvändigtvis rör sig som en hederskontext. Exempel på detta är kyskhetsideal inom frikyrkliga sammanhang och normer om klädsel i grupper och minoriteter där hederskontext inte är en faktor. Ett annat exempel är väntetid efter skilsmässa eller dödsfall, en företeelse som förekommer inom judisk och muslimsk tradition. Auktoriteter inom dessa traditioner förklarar att syftet med väntetiden är att säkerställa att ingen graviditet föreligger.

Beslut i detta ärende har fattats av vikarierande myndighetschef Helena Josefson. Remissen har handlagts av handläggaren för religiösa minoriteter, Hasnain Govani.

Alvik den 15 januari 2021

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Helena Josefson', with a stylized flourish at the end.

Helena Josefson